

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2011 ГОДИНА

През второто тримесечие на 2011 година Брутният вътрешен продукт (БВП) възлиза на 18 804 млн. лева по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 9 614.3 млн., като на човек се падат 1 284.1 евро. Сезонно изгладените данни на БВП показват растеж от 0.3% през второто тримесечие на 2011 година спрямо първото тримесечие и растеж от 2.0% през второ тримесечие спрямо същото тримесечие на предходната година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт¹ през второто тримесечие на 2011 година възлиза на 18 804 млн. лева по текущи цени (табл. 1). На човек от населението се падат 2 511.6 лева от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.3587 лева за щатски долар, БВП възлиза на 13 839.8 млн. долара и съответно 1 848.5 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 9 614.3 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 284.1 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през второто тримесечие на 2011 г. възлиза на 16 290 млн. лева по текущи цени.

Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 2.3 процентни пункта през второто тримесечие на 2011 г. спрямо същото тримесечие на предходната година и достига до 33.4 %. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, е 60.8 %, което е с 3.4 процентни пункта по-малко спрямо съответния период на предходната година. Относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката се увеличава с 1.1 процентни пункта и достига до 5.8 % през второто тримесечие на 2011 година.

¹ **Брутният Вътрешен Продукт (БВП) по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

а) БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика;

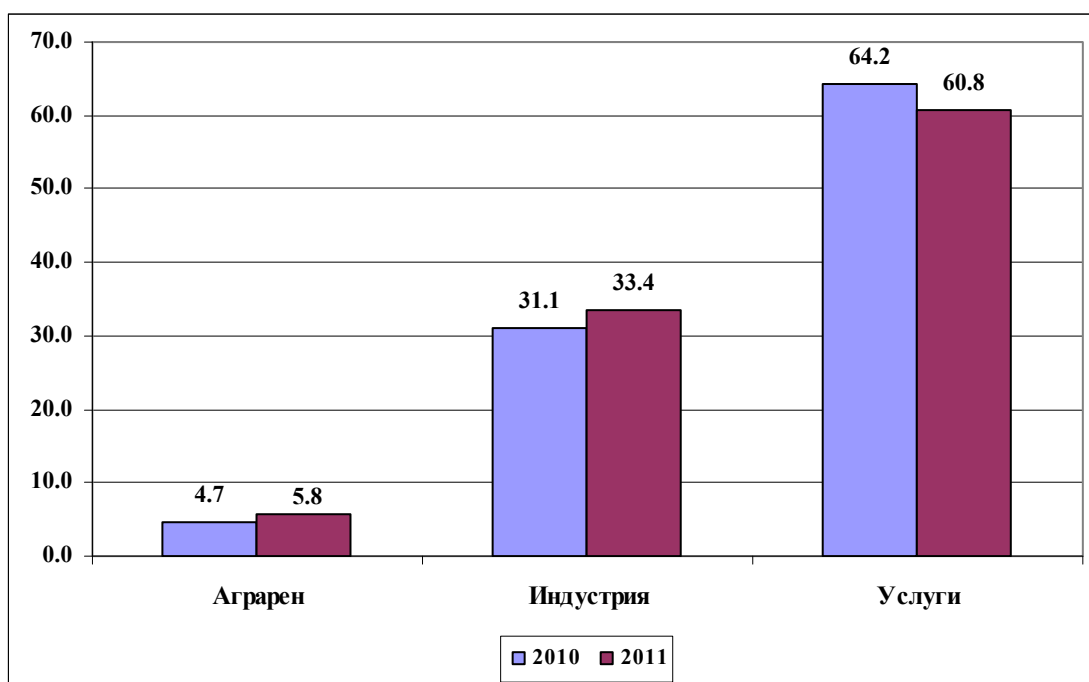
б) БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентите институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталообразуване), плюс износа на стоки и услуги, минус вноса на стоки и услуги;

в) БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка Формиране на дохода (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната Добавена Стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Брутна добавена стойност по икономически сектори през второ тримесечие на 2010 и 2011 г., КИД 2008
 (Относителен дял, %)

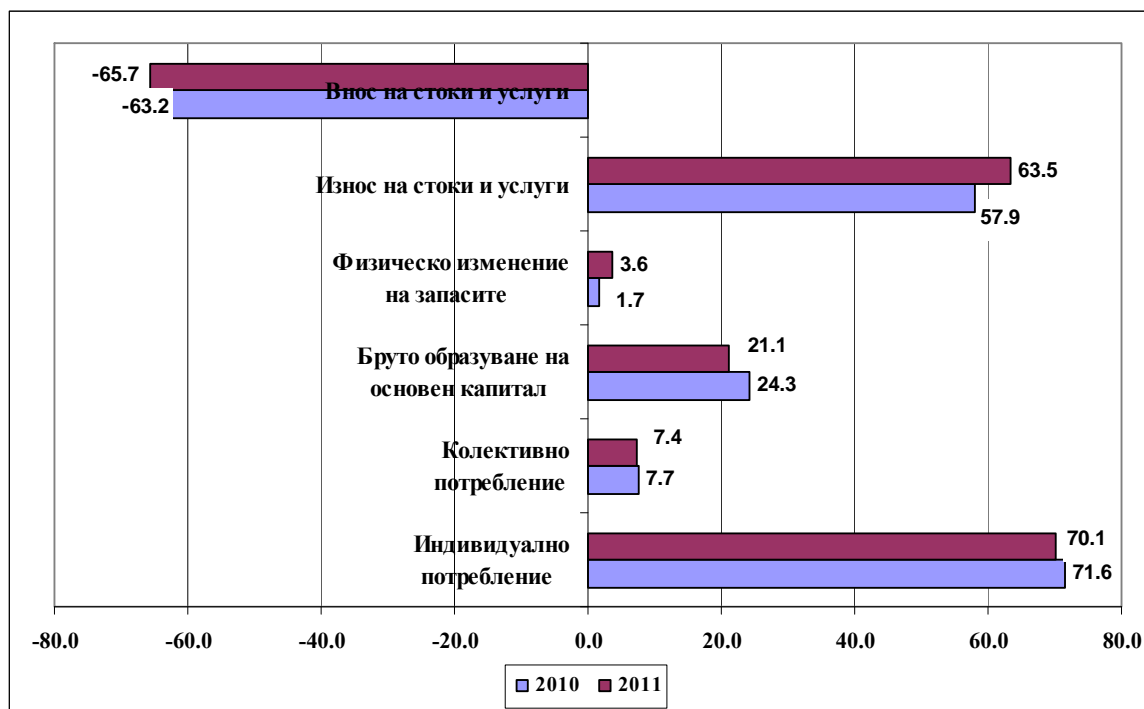

За индивидуално потребление на населението³ през второто тримесечие на 2011 година се изразходва 70.1% от произведения БВП. Инвестициите (брутообразуване в основен капитал⁴) формират 21.1% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно в размер на 414 млн. лева и заема дял от 2.2% в структурата на БВП.

³ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция, разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

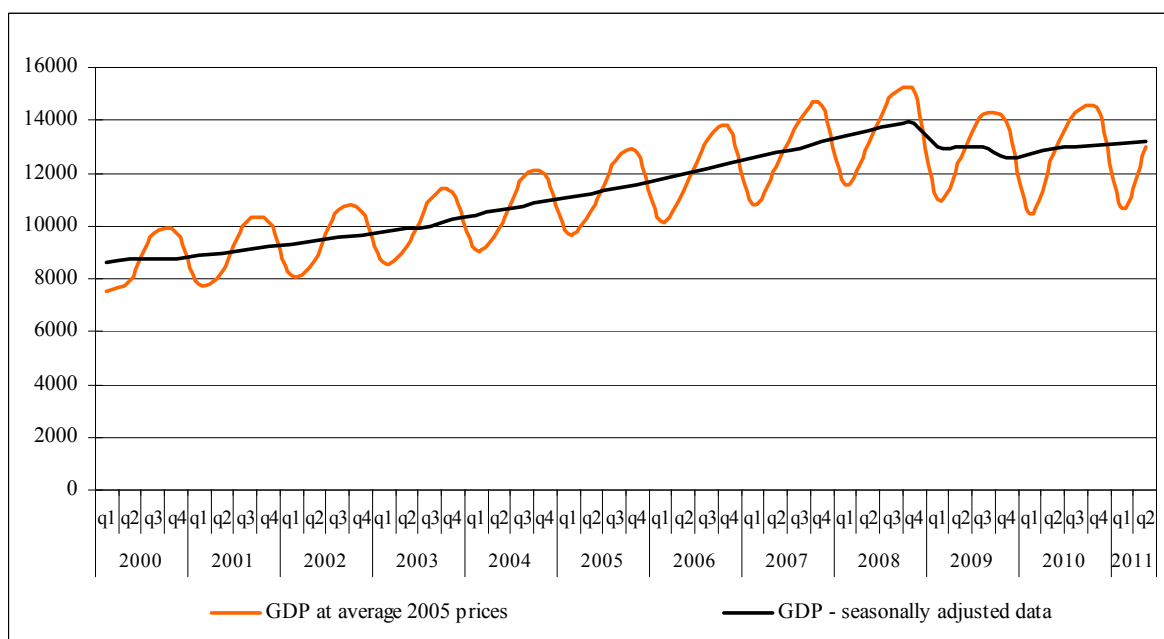
⁴ **Брутообразуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през второ тримесечие на 2010 и 2011 г.
(Относителен дял, %)

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2000-2011г., по средногодишни цени на 2005г

Сезонно изгладените данни на БВП⁵ показват растеж от 0.3% през второто тримесечие на 2011 година спрямо предходното тримесечие (табл. 2).

През второто тримесечие на 2011 година спрямо същото тримесечие на предходната година ръстът на БВП е 2.0%.

Тримесечни изменения

През второто тримесечие на 2011 г. спрямо първото, брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.6%.

Според предварителните данни за второто тримесечие на 2011 г. крайното потребление бележи ръст с 0.5%. Бруто капиталобразуването в основен капитал отбелязва ръст с 3%. През второто тримесечие износът на стоки и услуги намалява с 1.3%, а вносът отбелязва нарастване с 0.8% спрямо предходното тримесечие.

Годишни изменения

През второто тримесечие на 2011 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност нараства с 1.5%, като динамиката ѝ се определя основно от регистрираните ръстове в индустрия със 7.7%, професионални дейности, научни изследвания, административни и спомагателни дейности с 8.6% и други дейности в икономиката с 13.2%. Аграрният сектор, строителството, търговията, транспортът и хотелите, здравеопазването и образованието имат отрицателен принос в добавената стойност и отчитат намаление през разглеждания период.

По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж има износът на стоки и услуги от 12.2%, вносът на стоки и услуги, бруто капиталобразуването в основен капитал и индивидуалното потребление, които се увеличават съответно със 7.5, 8.4 и 1.4%. Колективното крайно потребление отчита спад спрямо съответното тримесечие на предходната година с 1.3%.

⁵ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в [„Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане”](#). Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъма TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка календарна година. Така определеният модел се използва за преизчисляване на сезонно изгладените стойности за тримесечията в рамките на динамичните редове. Повече информация можете да намерите в тематичната рубрика „Брутен вътрешен продукт”, методология: [Тримесечни сезонно изгладени данни](#).

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на „Европейската система на национални сметки, 1995” (ЕСНС '95) - издание на Евростат, приети с Регламент 2223/96 на ЕК.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са публикувани в интернет страницата на НСИ ⁶.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

Данните са представени съгласно Класификацията на икономическите дейности 2008 (NACE Rev. 2). Съгласно Регламент на ЕК №715/2010 от 10 август 2010 г. за изменение на Регламент (ЕО) №2223/1996 на Съвета по отношение на хармонизиране на данните в областта на национални сметки, националните статистики се задължават да приемат използването на ревизираната статистическа класификация от септември 2011 г. с предоставянето на статистическите данни за второ тримесечие на 2011 г., съгласно Програмата за предоставяне на данни на Евростат в областта на национални сметки. Въвеждането на актуализирана класификация на икономическите дейности в ЕС отразява по-детайлно сектора на услугите и технологичния напредък в икономиката.

В изпълнение на изискванията на Евростат за изчисляване на икономическите показатели по съпоставими цени, с внедряването на Класификацията на икономическите дейности 2008 (NACE Rev. 2), данните за БВП и неговите съставни елементи се представят по средногодишни цени по цени на 2005 година, която е референтна година.

⁶ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за второ тримесечие на 2011 година

(Сезонно неизгладени данни)

		Второ тримесечие на 2011 година			Полугодие на 2011 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП		в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%	млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (КИД 2008),(2+3+4):	16 290	100.0	86.6	30 193	100.00	87.0
2	Аграрен сектор	942	5.8	5.0	1 371	4.6	4.0
3	Индустрия	5 435	33.4	28.9	10 030	33.2	28.9
4	Услуги	9 913	60.8	52.7	18 792	62.2	54.1
5	Корективи	2 514		13.4	4 514		13.0
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	18 804		100.0	34 707		100.0
	По елементи на крайно използване:						
7	Крайно потребление (8+9)	14 582		77.5	27 214		78.4
8	Индивидуално	13 183		70.1	24 562		70.8
9	Колективно	1 399		7.4	2 652		7.6
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	4 636		24.7	7 634		22.0
11	В основен капитал	3 966		21.1	7 075		20.4
12	Изменение на запасите	670		3.6	559		1.6
13	Външнотърговско салдо (14-15)	-414		-2.2	-141		-0.4
14	Износ на стоки и услуги	11 939		63.5	22 975		66.2
15	Внос на стоки и услуги	12 353		65.7	23 116		66.6
16	Статистическа разлика	0		0.0	0		0.0

Таблица 2

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти¹

(По средногодишни цени на 2005 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни)

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходно тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходна година			
		Q3 2010	Q4 2010	Q1 2011	Q2 2011	Q3 2010	Q4 2010	Q1 2011	Q2 2011
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори, КИД 2008 (2+...+11):	0.0	0.7	0.2	0.6	-0.1	1.3	1.5	1.5
2	Селско, горско и рибно стопанство	-1.5	-3.6	2.7	0.0	2.3	-1.5	-1.4	-2.5
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.8	2.8	1.5	1.4	-6.5	11.1	11.6	7.7
4	Строителство	-1.0	28.4	-24.9	4.4	-22.2	8.7	-13.7	-0.4
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	-4.3	3.2	2.0	-3.5	12.0	5.2	9.8	-2.7
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	2.3	-0.5	-1.5	0.4	2.4	2.1	-0.5	0.7
7	Финансови и застрахователни дейности	0.7	-2.8	-0.5	4.5	3.2	-4.3	-7.9	1.8
8	Операции с недвижими имоти	1.0	0.4	-4.7	3.3	5.1	5.3	-2.7	-0.1
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1.2	9.9	1.2	-3.5	-11.5	3.5	0.8	8.6
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	-1.7	-1.5	0.3	0.6	-2.3	-4.0	-5.0	-2.3
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	8.1	-5.5	5.1	5.4	-1.8	-12.9	-5.5	13.2
12	Корективи	2.8	1.1	0.7	0.7	3.3	5.2	7.9	5.3
13	Брутен вътрешен продукт (1+12=14+17+20+23)	0.7	0.5	0.5	0.3	0.0	3.7	3.3	2.0
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление (15+16)	0.1	0.6	0.2	0.5	-1.2	0.5	1.2	1.4
15	Индивидуално	0.1	0.6	0.3	0.5	-0.4	0.7	1.5	1.4
16	Колективно	0.1	0.6	0.3	0.5	-8.3	7.0	-4.3	-1.3
17	Бруто капиталобразуване (18+19)	.	.	.	.	.	.	.	.
18	В основен капитал	-3.5	8.1	0.8	3.0	-21.3	-0.9	1.6	8.4
19	Изменение на запасите	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Външнотърговско салдо (21-22)	.	.	.	.	.	.	.	.
21	Износ на стоки и услуги	11.8	-3.8	5.6	-1.3	27.7	15.2	21.6	12.2
22	Внос на стоки и услуги	0.6	5.9	0.1	0.8	5.3	10.7	10.0	7.5
23	Статистическа разлика	.	.	.	.	.	.	.	.

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2005 година. Повече информация за прилаганите методи можете да намерите в тематичната рубрика "Брутен вътрешен продукт", методология:

[Измерване на ефекта от промени в обема и промени в цените](#)

[Тримесечни сезонно изгладени данни](#)